

Джек Лондон

Богът на неговите деди

I

Навред наоколо се ширеше предвечната гора – рожденото място на шумна комедия и безмълвна трагедия. Тук борбата за съществуване все още се водеше с цялата ѝ древна жестокост. Британецът и русинът още не се бяха натъкнали един на друг в тази земя, наричана Краят на дъгата – а това беше самото ѝ сърце, – нито пък златото на янките бе откупило необятните ѝ предели. Вълчата глутница не изоставяше стадото елени Карибу, отделяше слабите и стелните кошути и ги поваляше безпощадно, както преди хиляди поколения. Пръснатите тук-там туземци все още признаваха властта на вождовете и шаманите, гонеха злите духове, изгаряха вещиците, воюваха със съседите си и изяждаха враговете с апетит, който говореше добре за стомасите им. Но това беше, когато приближаваше краят на каменния век. По незнайни пътеки и през неотбелязани на картата пустоти пристигаха вече предвестници на стоманата – светлолики, синеоки, непоклатими мъже, възплъщения на неспокойната си раса. Случайно или преднамерено, самотни или по двама-трима, те идваха кой знае откъде и отиваха кой знае накъде. Шаманите беснееха против тях, вождовете призоваваха воините си и камък се удряше в стомана, ала напусто. Като вода, която се процежда от някакъв огромен водоем, те прииждаха през тъмните гори и планински проходи, проправяйки водни пътища с канута от брезова кора или утъпквайки пътина за кучетата с мокасините си. Те бяха от велик род и майките им бяха много, но облечените с кожи обитатели на Севера тепърва щяха да узнаят това. И така мнозина невъзпети скиталци се бореха докрай и умираха под студенния огън на северното сияние, както техни братя умираха в парещите пясъци и задушливите джунгли и както ще продължават да умират, докато удари часът да се изпълни предопределението на расата им.

Наближаваше дванадесет. На северния хоризонт с розов отблясък, избледняващ към запад и сгъстяващ се към изток, отбелязваше невидимия заник на полунощното слънце. Здрачаването и съмването се смесваха така, че нямаше нощ – просто едно преливане на ден в ден, едва забележимо наслаждане на два слънчеви кръга. Някакво птиче изчурулика плахо „лека нощ“, червеношийки провъзгласиха „добро утро“. От един остров сред Юкон колония диви патици се оплака от нескончаемите си неволи, а един гмурец им се изсмя подигравателно насреща от тихо заливче в реката.

На Преден план, край брега на мързелив въртоп, по две и три на ред се виждаха канута от брезова кора. Копия с остриета от моржови зъби, стрели с костени наконечници, лъкове с тетива от еленска кожа и прости, плетени от върбови вейки кошове подказваха, че в калното течение на реката има пасаж от съомга. На заден план, зад безредието от кожени вигвами и стойки за сушене на риба, ехтяха гласовете на рибарите. Млади мъже се закачаха едни други или задиряха девойките, а по-старите индианки, лишени от това удоволствие, понеже бяха постигнали Ноцелта на съществуването си с продължаването на човешкия род, клюкарствуваха и плетяха въжета от зелени корени, на пълзящи растения. В краката им заедно с кафеникавите кучета вълча порода играеха, караха се или се търкаляха в мърсотията голите им рожби.

Настрана от този стан, очевийно отделени от него, бяха опънати две други палатки. Но това беше стан на бял човек. Ако не друго, то поне изборът на разполагането му служеше за явно доказателство. В случай на нападение той държеше индианското селище под обстрел на около сто крачки; при нужда от отбрана щеше да му помогне по-издигнатото положение и разчистеното пространство помежду; при поражение – стръмният наклон от двадесетина крачки надолу до лодките. От едната палатка долиташе раздраженият плач на болно дете и успокояващата песен на майката. На отарито пред тлеещ прегорял огън водеха разговор двама мъже.

– Е? Аз обичам църквата като добър християнин. С толкова велика любов, че съм прекарвал дните си

в бягане от нея, а нощите в сънища за разплата. Разбираш ли? – Гласът на мелеза се извиси до злобно ръмжене. – Аз съм роден на Червената река. Баща ми беше бял, бял като тебе. Но ти си янки, а той беше британец и син на човек от потекло. А майка ми беше дъщеря на вожд и аз бях мъж. Да, човек трябваше да се повгледа, за да разбере каква кръв тече в жилите ми, защото аз живеях сред белите и бях един от тях, и в гърдите ми туптеше сърцето на моя баща. Случи се така, че имаше една девойка, бяла, която погледна благосклонно на мен. Баща ѝ имаше много земя и много коне; освен това беше голям човек между своите хора, а кръвта му

бе кръв на французин. Той каза, че момичето само не знае какво иска, и какво ли не му наговори и се ядоса, че може да се случи такова нещо. Но тя знаеше какво иска, защото ние побързахме да отидем при свещеника. Ала баща ѝ беше ни изпреварил с лъжливи думи, измамни обещания и не знам какво още; и така свещеникът се опъна и отказа да

направи тъй, че да можем да живеем един с друг. Както в началото църквата бе тази, която не пожела да благослови раждането ми, така и сега църквата бе тази, която отказа да ме венчае и заля ръцете ми с кръвта на човеци. Тъй че има защо да обичам църквата. Аз ударих свещеника през женската му уста и ние препуснахме с бързи коне, момичето и аз, до Форт Пиер, където имаше пастор с добро сърце. Но по петите ни следваха баща й и братята, и други мъже, които той беше събрал. И ние се бихме, препускайки, докато три седла останаха празни от моите куршуми, а другите се отказаха и продължиха до Форт Пиер. Тогава ние, момичето и аз, обърнахме на изток, към планините и горите, и живяхме един с друг, без да сме венчани – това бе делото на добрата църква, която обичам като син.

Но забележи, защото това е чудното у жената, чиито постъпки мъжът никога не може да разбере. Едно от седлата, останали празни от моите куршуми, беше на баща й, а копитата на идващите подир него го затъпкаха в земята. Ние видяхме това, момичето и аз, и аз щях да го забравя, ако тя не го помнеше. И във вечерната тишина, след като свършваше ловът през деня, то се препречваше между нас в мълчанието на нощта, когато лежахме под звездите и трябваше да бъдем едно. То беше винаги там. Тя никога не отвори дума, но то седеше край нашия огън и вечно ни държеше разделени. Тя се мъчеше да го забрави, но в такъв миг то се надигаше, та чак можех да го прочета в очите й, дори и като поемаше дъх.

Така най-сетне тя ми роди дете, женско чедо, но умря. Тогава аз отидох при племето на майка ми, за да може детето да се захрани от топла гръд и да остане живо. Но ръцете ми бяха облени от човешка кръв, нали разбираш, заради църквата, облени от човешка кръв. И Северната конна полиция дойде да ме вземе, но братът на майка ми, който беше тогава по право вожд, ме укри и ми даде коне и храна. И ние избягахме, женската ми рожба и аз, чак в земята край Хъдсъновия залив, където белите хора бяха малцина и въпросите, които задаваха, не бяха много. И аз работих за Дружеството на Хъдсъновия залив като ловец, като водач, като шейнар, докато моята женска рожба стана жена, висока, стройна и хубава наглед.

Ти познаваш зимата, дълга и самотна, която подхранва лоши помисли и зли дела. Главният агент беше жесток човек и безсъвестен. И не беше от тия, които биха зарадвали погледа на една жена. Но той хвърли око на женската ми рожба, която бе станала жена. Майко божия! Той ме изпрати на дълго пътуване с кучета, за да може... ти разбираш, той

беше жесток човек и безсърдечен. Тя беше повече бяла, и душата ѝ беше бяла, и беше добра жена, и...е, тя умря.

Беше люто студена вечер, когато се върнах; бях пътувал с месеци и кучетата бяха съвсем окуцели, когато стигнах във форта. Индианците и мелезите ме гледаха, без да проговорят, и мен ме обзе страх, а не знаех от какво, но не питах нищо, докато не нахраниха кучетата и сам аз не се нахраних, както трябва да се нахрани човек, който има да върши работа. Тогава заговорих и поисках да ми кажат какво има, но те се дръпнаха от страх пред моя гняв и това, което можех да направя; все пак ми разказаха какво се бе случило, низката история, дума по дума, деяние подир деяние, и се смаяха, че останах тъй безучастен.

Когато свършиха разказа, отидох в дома на агенда по-спокоен, отколкото съм сега, когато го разprávям. Той се беше уплашил и бе повикал на помощ, мелезите, но те негодуваха против извършеното и го бяха оставили да сърба каквото бе надробил. Затова беше избягал в дома на свещеника. Отидох да го потърся там. Ала когато стигнах, свещеникът ми прегради пътя, заговори с благи думи и каза, че разгневиеният човек не бива да върши нищо, без да избира пътя, а да се обърне направо към господата. Поисках да ме пусне с правото на бащинския гняв,

а той отвърна, че ще мога да мина само през трупа му, и пожела да се помоли с мен. Виждаш ли, пак църквата, все църквата; така аз минах през трупа му и изпратих агента да се срещне с женската ми рожба пред неговия бог, който е лош бог и е богът на белите.

Тогава се вдигна олелия и започна гоненица, защото за станалото обадиха долу в станцията, и аз побягнах. През Голямото робско езеро, надолу по долината на Макензи към вечните ледове, през Белите скалисти планини, Големия завои на Юкон и чак до тука. И твоето е първото лице от народа на баща ми, което съм видял оттогава до днес. Дано да е последното! Това племе е моето племе и аз спечелих неговата почит. Моята дума за него е закон, а шаманите му вършат каквото наредя аз, иначе няма да ги търпя. Когато се застъпвам за тях, застъпвам се за себе си. Ние искаме да ни оставите на мира. Ние не искаме хора от твоето племе. Ако ви позволим да седите до нашите огньове, след вас ще дойдат вашите свещеници и вашите богове. И да знаеш също, че всеки бял, който дойде в моето селище, ще го накарам да се отрече от своя бог. Ти си първият и аз ти давам отсрочка. Затова ще е добре да си отидеш и да си отидеш по-скоро.

– Аз не нося отговорност, за моите братя – заговори вторият мъж и със замислен вид напълни лулата си. Хей Стокард бе понякога толкова

предпазлив в думите си, колкото необуздан в действията;
обаче само понякога.

– Но аз ви познавам вас – възрази първият. – Твоите братя са много и тъкмо ти и такива като тебе проправят пътина за другите да дойдат. След време те ще дойдат, за да завладеят земята, но не в мое време. Те, както чух, вече са стигнали горното течение на Голямата река, а далече надолу са русите.

Хей Сдакард изненадано вдигна глава... Това бе поразителна географска новина. Хората от станцията на Дружеството на Хъдсъновия залив във Форт Юкон имаха друга представа за пътя на реката и вярвах, че тя се влива в Северния ледовит океан.

– Значи Юкон се влива в Берингово море? – попита той.

– Не зная, но там долу има руси, много руси. Което няма нищо общо с нашата работа. Можеш да продължиш напред и сам да го провериш, можеш да се върнеш при своите братя, обаче нагоре по Коюкук няма да отидеш, докато шаманите и воините се подчиняват на заповедите ми. Така повелявам аз, аз, Баптист Червения, понеже думата ми е закон и съм вожд на това племе.

– Ами ако не отида надолу при русите, нито обратно при братята ми?

– Тогава бързо-бързо ще отидеш при своя бог, който е лош бог и е бог на белите хора.

Червеното слънце се стрелна над хоризонта на север, – кърваво. Баптист Червения се изправи на крака, кимна рязко и се върна в своя, стан сред пурпурните сенки и песните на червеношийките.

Хей Стакард допуши лулата си край огъня, като си представяше сред пушека и въглените незнайното горно течение на непознатата река Коюкук, чието арктическо странствувание свършваше тук и тя вливаше водите си в калния поток на Юкон. Някъде там горе – ако можеше да се вярва на предсмъртните думи на претърпелия крушение моряк, извършил страхотното пътешествие през сушата, и ако стъкленницата със златни зърна в кесията му можеха да послужат за доказателство, – някъде там горе, в това царство на зимата, се намираще съкровищницата на Севера. И като неин вратар Баптист Червения, английски мелез и отстъпник, препречваше пътя.

– Ба! – Той разпръсна с крак жаравата, изправи се в цял ръст, протегна се мързеливо и се загледа в поруменелия север, без да си слага грижа на сърцето.

II

Хей Стокард изруга – грубо, с чепатите едносрични думи на майчиния си език. Жена му вдигна очи от тенджерите и тиганите, проследи погледа му и се взря в реката. Тя беше от племето теслин и долавяше разликата в ругатните на мъжа си, когато зазвучаваха напрегнато. От една изхлузила се от снегоходката ремъчка до заплахата от внезапна смърт тя можеше да познае случая по резкостта и продължителността на сквернословията. Затова долови, че сегашният случай заслужава внимание. Дълго кану с гребла, проблясващи в лъчите на клонящото към залик слънце, прекосяваше течението отгоре и завиваше към крайбрежния вир. Хей Стокард го наблюдаваше съсредоточено. Трима мъже се надигаха и забиваха, надигаха се и забиваха греблата с ритмична точност, но това, което спря и прикова погледа му, бе червената кърпа, вързана на главата на единия.

– Бил! – извика той. – Ей, Бил!

Тромав, непохватен великан изпълзя мудно от едната палатка и се запрозява и затърка очи. Той зърна чуждото кану и МИГНОВЕНО съвсем се разсъни.

– Да пукна макар! Тоя проклет божи служител! Хей Стокард кимна ядно, понечи да грабне пушката си, после сви рамене.

– Я му тегли куршума и уреди въпроса веднага – подкани го Бил. – Иначе като нищо ще си изпатим край него.

Но Стокард отхвърли тази драстична мярка, обърна гръб на реката, каза на жената да си гледа работата и повика Бил да не стои на брега. Двамата индианци вързаха лодката в края на вира, а белият пътник, който биеше на очи с великолепната си забрадка, се заизкачва нагоре по брега.

– Като Пакет от Тареус ви поздравявам. Благодат вам и от бога отца. На теб. Хей Стокард, богохулника и филистимлянина², поздрав. Ти криеш

—
Първоначално Савел, сетне Павел според преданието повярвал в Христа седем години след възкресението. Един от най-ревностните поповедници на християнската вяра, причислен от църквата към апостоли-те. Б. пр.

2 Филистимлянин – член на библейското племе филистимляни;

лицемер. Б. пр.

в сърцето си похотта на Мамена, в ума си лукави бесове, в палатката си тая жена, с която живееш в прелюбодейство; но въпреки всички тия грехове, ей о тук, в пустошта, аз, Стърджес Оуен, апостол господен, те призовавам и да се разкаеш, и да се отречеш от прегрешенията си.

– Пести си песнопенията! Пести си песнопенията! – соннато го прегръсна Хей Стокард. – Те ще ти трябват всичките за Червения Баптист ей там, даже още нещо отгоре.

Той махна с ръка към индианския стан, където мелезът втречено се вглеждаше в тях и се мъчеше да разбере какви са новодошлите. Стърджес Оуен, носител на светлина и апостол господен, отиде до ръба на откоса и нареди на хората си да донесат горе снаряжението. Стокард го последва.

– Виж какво – властно заговори той, като хвана мисионера за рамото и го завъртя кръгом. – Скъпа ли ти е кожата?

– Моят живот е в ръцете на господата, а аз само се трудя в неговото лозе – тържествено отвърна той.

– Я зарежи това! Да не търсиш мъченичество?

– Ако е такава волята господня.

– Добре, тука ще го намериш, но първо ще ти дам един съвет. Пък дали ще го приемеш, твоя работа. Ако останеш тук, ще бъдеш пречукан, докато ги поучаваш. И не само ти, а и хората ти, Бил, жена ми...

– Която е дъщеря на сатаната и не следва истинната вяра.

– .. аз. Ще навлечеш беда не само върху себе си, но и върху нас. Миналата зима бях скован от ледовете заедно с теб, както сигурно добре си спомняш, и знам, че си добър човек и глупак. Ако смяташ за свой дълг да се подвизаваш сред езичниците, нямам нищо против; но влагай и малко разум в това, което вършиш. Тоя човек. Червения Баптист, не е индианец. Той е от същия корен с нас, но е по-малко дебелоглав от мен и толкова шур фанатик в своите убеждения, колкото си ти в твоите. Като се съберете двамата, и дяволът няма да може да се оправи, и нямам никакво желание да се забърквам в тая каша. Разбра ли? Затова вслушай се в съвета ми и

—

Мамон тук олицетворение на сатаната. Б. пр.

се махай оттук. Ако продължиш надолу по течението, ще стигнеш до русите. Сред тях сигурно има православни попове и те ще ти помогнат да стигнеш здрав и читав до Берингово море – Юкон се влива в

него, – а от там няма да е трудно да се върнеш в цивилизования свят. Повярвай на думите ми и се измъквай оттук колкото можеш по-бързо.

– Този, който носи господата в сърцето и Евангелието в ръката си, не се бои от козните на хората или на сатаната – решително отговори мисионерът. – Ще се срещна с този човек и ще се преборя с него. Всеки отстъпник, завърнал се в божие стадо, е по-голяма победа, отколкото хиляда езичници. Този, който е силен в злото, може да бъде не по-малко могъщ в доброто: спомни си за Савел, когато е пътувал за Дамаск, за да доведе пленените християни в Ерусалим, и гласът на спасителя стигнал до него с думите: „Савеле, Савеле, защо ме хулиш?“ И тогава Павел минал на страната господня и станал най-велик в спасяването на душите. И също като тебе, Павле от Тарс, също като тебе работя аз. в лозето господне, понасям горести и изпитания, глуми и присмех, обиди и наказания в неговото скъпо име.

– Донесете горе торбичката с чая и чайник с вода – извика той веднага след това на лодкарите си, – и да не забравите еленския бут и тигана.

Когато слугите му, обърнати в християнство от самия него, стигнаха брега, тримата паднаха на колена, както бяха, с пътно снаряжение в ръце и на гърба, и поднесоха благодарност за преминаването през пустошта и благополучното пристигане. Хей Стокард наблюдаваше тази церемония с презрително неодобрение – прозаичната му душа не можеше да се трогне от романтиката и тържествеността на гледката. Баптист Червения, все още загледан към тях, забеляза познатите пози и си спомни момичето, което бе споделяло постелята му под звездите по планинските била и в горите, и женската си рожба, която лежеше някъде край мрачния Хъдсънов залив.

III

– Дявол да го вземе. Баптист, не мога и да помисля за такова нещо. Нито за миг. Да приемем, че този човек е глупак и от него положително има много малко полза, но все пак, разбираш ли, аз не мога да го оставя; – Хей Стокард замълча, като търсеше думи, с които да изрази вълнуващите го грубовати чувства. – Той ме е тровил и в миналото, и сега, Баптист, и ме е вкарвал в какви ли не неприятности, но не можеш ли да разбереш: той е от моето племе. .. бял... и... и... ами че аз не бих могъл да откупя моя живот с неговия, дори да беше негър.

– Тъй да бъде – беше отговорът на Баптист. – Аз ти дадох отсрочка и избор. Сега ще дойда с моите шамани и воители и или ще те убия, или ти ще се отречеш от своя бог. Ако оставиш свещеника да го правя каквото аз искам, можеш спокойно да си тръгнеш. В противен случай пъртината ти свършва тук. Моите хора всичките са против теб, дори и невръстните деца. Ей ги, сега крадат твоите канута.

Той посочи надолу към реката. Голи момчета бяха доплували от издатината по-горе, бяха отвързали лодките и вече ги бяха избутали по течението. Когато се отдалечиха извън обсега на пушечен изстрел, те се покатериха вътре и загребаха към брега.

– Дай ми свещеника и ще можеш да си ги получиш обратно. Хайде! Решавай, но без да прибързваш.

Стокард поклати глава. Погледът му се плъзна към жената от племето теслин, която кърмеше неговия син, и щеше да се разколебае, ако не беше вдигнал очи към мъжете пред него.

– Аз не се боя – заговори Стърджес Оуен. – Господ ме пази с десницата си и аз съм готов да вляза сам в стана на неверника. Още не е много късно. Вярата планини премества. Дори и в дванадесетия час може да спечеля душата му за истинската вяра.

– Препъни го тоя мръсник и го вържи – дрезгаво пошепна Бил на ухото на старшия си другар, догато мисионерът говореше и се мъчеше да пребори езичника. – Вземи го като заложник и му тегли куршума, ако се опитат да се нахвърлят върху ни.

– Не – отвърна Стокард. – Аз му дадох дума,

че може да говори с нас без всякаква опасност. Правила за водене на война. Бил, правила за водене на война. Той постъпи честно, предупреди ви и така нататък и... ами че, по дяволите, човече, аз не мога да

престъпя думата си!

– Той ще устои на своята, ще видиш.

– Не се и съмнявам, но няма да се оставя един мелез да излезе попочтен от мен! Защо да не направим каквото той иска: да му дадем мисионера и да сложим край на цялата работа?

– Ннее... – измънка колебливо Бил.

– Стяга те обувката, а?

Бил се изчерви и се отказа да спори. Баптист Червения все още чакаше окончателното решение. Стокард отиде при него.

– Нещата стоят така, Баптист. Аз дойдох в твоя стан с намерението да отида нагоре по Коюкук. Нямах нищо лошо наум. В сърцето си не таях никакво зло. И още не тая. Пристига тоя пол, както ти го наричаш. Не съм го довел аз. Той щеше да дойде и да бях тук, и да не бях. Но сега, щом е вече тук, като е от моето племе, трябва да го защищавам. И ще го направя. Нещо повече, това няма да е детска игра. Когато свършиш, селището ти ще бъде безмълвно и празно, хората ти оредели като след стихийен глад. Вярно е, нас няма да ни има, но и най-

отбраните ти воини...

– Но тия, дето ще останат, ще живеят в спокойствие и нито думите на чужди богове, нито езикът на чужди свещеници ще бръмчи в ушите им.

И двамата свиха рамене и се разделиха – мелезът се върна в своя стан. Мисионерът извика двамата си верующи и те се заловиха да четат молитви. Стокард и Бил се нахвърлиха с брадви върху няколко близки бора и ги повалиха така, че да служат за удобно прикритие. Детето беше заспало; жената го сложи върху куп кожи и се зае да помага за укрепването на стана. Сега бяха защитени от три страни, стръмният склон отзад изключваше нападение от тази посока. Когато тези приготовления бяха завършени, двамата мъже излязоха на откритата поляна и разчистиха тук и там храстите. От противниковия стан долиташе бумтене на бойни тъпани и гласовете на шаманите, които разпалваха гнева

на племето.

– Най-лошото е, че те ще нападнат на вълни – каза недоволно Бил, когато двамата се връщаха, д нарамили брадвите.

– И ще чакат до полунощ, когато здрачевината ще пречи да стреляме.

– Значи трябва да започнем представлението колкото може по-рано.

Бил остави брадвата, взе една пушка и грижливо избра място за стрелба. Един от шаманите, който се извисяваше над съплеменниците си, се открояваше много ясно. Бил го взе на мушка.

– Готово ли е всичко? – попита той.

Стокард отвори сандъка с мунициите, настани жената там, където можеше безопасно да пълни:

пушките, и даде знак. Шаманът падна. За миг настъпи тишина, след това се надигна див вой и облак костени стрели паднаха, недостигнали целта.

– Бих искал да го видя той никаквец – рече Бил, докато слагаше нов патрон. – Готов съм да се закълна, че го ударих точно между очите.

– Не помогна – Стокард мрачно поклати глава Бабтист очевидно беше обуздавал някои от по-войнствените си последователи и вместо да предизвика атака в ярката дневна светлина, изстрелът стана причина за бързо отстъпление – индианците се изтеглиха от стана извън обсега на огъня.

В разгара на проповедническия си жар, воден от божията ръка, Стърджес Оуен би се втурнал самичък в стана на неверниците, еднакво готов за чудо или мъченичество, но през последвалото изчакване треската на сляпата вяра постепенно отмина и започна да надделява естественото човешко начало.. Физическият страх измести духовната надежда, а любовта към живота – любовта към бога. Това не беше нещо ново. Той ясно усещаше как го обзема тази слабост и тя му беше позната от миналото. Беше се борил с нея и я беше изпитвал и преди. Спомняше си как, когато другите бяха забивали като луди греблата в застиналата и бучаща ледена каша, в критичния миг, обладан от смута на плътски ужас, той бе захвърлял греблото, за да се моли безумно на своя бог за милост. А имало бе и други случаи. Споменът не беше приятен, караше го да се срамува, че духът му е толкова слаб, а плътта толкова силна. Но любовта към живота! Любовта

към живота! Не можеше да се отърве от нея. Заради нея незнайните му прадеди бяха продължавали рода си; заради нея той е бил предопределен да продължи своя. Неговата смелост, ако тя можеше

да се нарече смелост, се подхранваше от фанатизъм. Смелостта на Стокард и Бил се пораждаше от верността към дълбоко вкоренени идеали. Не че жаждата им за живот бе по-малка, но любовта към традицията на расата бе по-голяма; не че не ги беше страх да умрат, но те бяха достатъчно храбри, за да не живеят с цената на позора.

Мисионерът се изправи, за миг завладян от желанието да се

жертвува. Той вече кажи-речи запълзя към барикадата, за да отиде в другия стан, но се дръпна назад и се разрида: – Както духът повелява! Както духът повелява! Кой съм, та да не се подчинявам на промислите божи? Още преди сътворението на света всичко това е било писано в книгата на живота. Та аз ли, който не съм повече от червей, ще затрия една страница или част от нея? Каквато е волята божия, тъй и духът ще ми повелява!

Бил посегна, вдигна го на крака и го разтърси – яростно, без да проговори. След това отпусна кълбото тресящи се нерви и съсредоточи вниманието си върху новопокръстените. Но те проявяваха не толкова страх, колкото бодра готовност за предстоящото стълкновение.

Стокард, който говореше полугласно с жената от племето теслин, погледна към мисионера.

– Доведи го тука – нареди на Бил.

– Сега – заповяда той, когато Стърджес Оуен бе изправен пред него, – направи ни мъж и жена, и по-живичко! – После, извинявайки се, се обърна към Бил: – Знаем ли как ще свърши всичко това, та

реших да си оправя отношенията. Жената изпълни повелението на белия си господар. За нея церемонията нямаше никакъв смисъл. Според дейните разбирания тя бе негова жена от деня, в който се бяха събрали. Покръстените индианци послужиха за свидетели. Бил стоеше зад мисионера и му подсказваше, когато той се запъваше. Стокард нашепваше на жената дума по дума отговорите, а когато му дойде времето, поради липса на нещо друго, което да послужи за халка, обхвана безименния й пръст с палеца и показалеца си.

– Целуни младоженката! – кресна Бил. Стър джес Оуен бе твърде отмалял, за да не му се подчини. – Сега кръсти детето!

– Чиста работа – забеляза Бил.

– Когато човек тръгва по нова пъртина, трябва да има всичко необходимо – обясни бащата и взе момченцето от ръцете на майка му. – Веднъж ме екипираха и снабдиха с храна, за да отида да търся злато на каокадите, и имах Мляко в торбата, освен сол. Никога няма да го забравя. И ако жената й малкият прехвърлят билото тази вечер, защо да не са готови за всякакъв непредвиден случай. Гледам прекалено далече напред, Бил, между нас казано но какво ли ще загубя, ако не стигна дотам.

С чаша вода се извърши кръщенето и бебето бе сложено в сигурно ъгълче на барикадата. Мъжете накладоха огън и приготвиха вечерята.

Слънцето бързаше на север и клонеше все по-близо до хоризонта. Небето нататък се зачерви и стана кърваво. Сенките се издължиха; в

мрачните гълбини на гората животът бавно замираще. Дори й дивите птици по реката бяха посмекчили дрезгавите си кръсъци и разиграваха вечерния си фарс, че се готвят да спят. Само глъчката на индианците се засили: бойните тъпани думкаха, гласовете се издигаха в дивашки песни. Но щом слънцето залезе, те прекъснаха врявата. Общото среднощно смълчаване бе пълно. Стокард се надигна на колене и се завзира над повалените дървета. По едно време детето изплака от болка и го смути. Майката се наведе над малкия, но той вече пак беше заспал. Мълчанието бе дълбоко, безпределно. После червеношийките внезапно избухнаха в звънка песен. Нощта беше минала.

Поток от тъмни фигури кипеше на откритото пространство. Свистяха стрели, пееха тетиви. Пушките им отговаряха с пронизителен глас. Едно копие, метнато с мощен замах, прониза жената от племето теслин, както се надвесваше над детето. Загубила скорост стрела мина между натрупаните дървета и се заби в ръката на мисионера.

Устремът нямаше край. Средата на откритото пространство бе отрупана с убити, но останалите се носеха Напред, налитаха срещу барикадата и се

прехвърляха през нея като океанска вълна. Стър д жес Оуен избяга в палатката, а другите мъже бяха повалени, прегазени от човешкия ваяк. Хей Стокард единствен бе успял да се изправи над тях и отблъскваше туземците, налитащи като скимтящи м псета. Беше докопал една брадва. Мургава ръка грабна детето за голото краче и го издърпа изпод майка му. На разстояние от един разтег мъничкото телце описа кръг във въздуха и се разби до смърт в дърветата. Стокард разсече главата на индианеца до брадичката и се залови да разчиства място наоколо. Кръгът от дивашки лица се склочи около него; те го засипаха с копия и стрели с костени наконечници. Слънцето се издигна нависоко и биещите се залюшкаха напредназад в багрениите сенки. На два пъти, когато брадвата му засядаше от твърде дълбок удар, те се нахвърляха отгоре му, но и двата пъти той ги отблъсна. Те падаха под краката му и той тъпчеше и умрелите, и умиращите, понеже земята беше хлъзгава от кръв. И въпреки това денят се разгаряше и червеношийките пееха. Най-последно враговете се отдръпнаха от него със страхопочитание и той се опря задъхан на брадвата си.

– Кълна се в душата си – възкликна Баптист Червения, – и ти ако не си мъж! Отречи се от своя

бог и ще останеш жив.

Стокард изруга и отказа – безсилно, но достойно.

– Я гледай! Баба! – Пред мелеза бяха изправили Стърджес Оуен.

Освен драскотината на ръката, той беше останал незасегнат. Ала очите му шареха насам-натам в безумен страх. Геройската фигура на богохулника, покрит с рани и набучен със стрели, облегнал се предизвикателно на бравата, безразличен, невъзмутим, безподобен, привлече блуждаещия му поглед. И той изпита огромна завист към човека, който можеше да се изправи спокоен пред тъмните порти на смъртта. Положително Христос, а не той, Стърджес Оуен, е бил изваян така. А защо не и той? Стърджес долавяше смътно проклятието на потеклото, слабостта на духа, наследена от миналото, и у него се надигна гняв срещу съзидателната сила, каквато и да си я представяше, която бе направила него, своя служител, толкова слаб. Защото дори за по-силен човек: този гняв и напорът на обстоятелствата бяха достатъчни да го подтикнат към отстъпничество, а за Стърджес Оуен това бе неизбежно. От страх пред човешкия гняв той беше готов да събуди гнева на господата. Беше възпитан да служи на бога само за да бъде отблъснат. Бяха му вдъхнали вяра без силата да вярва; бяха му вдъхнали дух без издръжливостта на духа. Това беше несправедливо.

– Къде е сега твоят бог? – обърна се към него мелезът.

– Не зная. – Стърджес стоеше изправен и скован като дете, което повтаря заучен урок. – Имаш ли тогава изобщо някакъв бог?

– Имах.

– А сега?

– Нямам.

Хей Стокард избърса кръвта от очите си и се изсмя. Мисионерът го погледна учудено, като насън. Обзе го чувство, че се намира на огромно разстояние, сякаш безкрайно се бе отдалечил. С това, което се бе случило и което щеше да се случи, той нямаше нищо общо. Той беше зрител – от безкрайно разстояние, да, от разстояние. Думите на Баптист долетяха до него едва чуто:

– Много добре. Погрижете се този човек да си отиде свободно и да не го сполети нищо лошо. Нека си отиде с мир. Дайте му кану и храна. Обърнете го с лице към русите, та да може да разкаже на техните свещеници за Баптист Червения, в чиято страна няма бог.

Заведоха го до ръба на стръмнината, където спряха, за да видят края на трагедията. Мелезът се обърна към Хей Стокард.

– Няма бог – подхвърли му той. В отговор Стокард се изсмя. Един от младите воители вдигна бойно копие, готов да го запрати.

– Ти имаш ли бог?

– Да, богът на моите деди.

Той премести брадвата, за да я хване по-сигурно. Баптист Червения даде знак и копието полетя срещу гърдите на Стокард. Стърджес Оуен видя как наконечникът от моржов зъб щръкна от гърба му, видя го да залита със смях и дръжката да се пречупва, когато той падна върху нея. След това слезе при реката, за да занесе на русите посланието на Баптист Червения, в чиято страна нямаше бог.

КРАЙ

Jack London
The God of His Fathers, 1900

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, 18 май 2003

Публикация:

Джек Лондон, Разкази и новели
Книгоиздателство „ГЕОРГИ БАКАЛОВ“, ВАРНА, 1987
Анелия Бошнакова, Сидер Флорин, преводачи, 1987
Борис Дамянов, Желяз Янков, Сидер Флорин, Тодор Вълчев, преводачи, 1963

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2213>]